

Рада бізнес-
ОМБУДСМЕНА

I квартал
2023 року

8
років
на сторожі
бізнесу

Квартальний ЗВІТ

01 січня – 31 березня 2023 року

Зміст

1	Огляд I кварталу 2023 року	05
2	Власне розслідування проблем із функціонуванням СМКОР	19
3	Приклади успішно закритих розслідувань	22
4	Системні рекомендації РБО для покращення інвестиційного клімату України і прискореного відновлення	27
5	Стратегування діяльності РБО	31
6	Співпраця зі стейкхолдерами	33
7	Зв'язки з громадськістю	39

Скорочення «РБО», «Рада» використовуються по тексту звіту для позначення Ради бізнес-омбудсмена.

У кейсах та відгуках, опублікованих у звіті, компанії надали свій дозвіл на розголошення назви.

Рада бізнес-омбудсмена
фінансується з
Мультидонорського рахунку
стабілізації та сталого
розвитку України (МДР)

Донорами є:

Європейський
Союз

Данія

Фінляндія

Японія

Швеція

Франція

Нідерланди

Швейцарія

Німеччина

Норвегія

Велика
Британія

Італія

Польща

США

Роман Ващук
бізнес-омбудсмен

За рік після повномасштабної війни Росії проти України, добра новина полягає в тому, що український бізнес, як і українське суспільство загалом, стали більш загартованими, гнучкими і готовими протистояти глобальним викликам. Погана новина в тому, що нереформовані частини адміністративних та правоохоронних органів України повернулися до старих грабіжницьких схем «вичавлення» доходів у творців добробуту держави.

Зовнішнім спостерігачам, включно з великою частиною міжнародної спільноти, яка прагне підтримати відновлення України від наслідків цієї війни, може бути важко розрізнити між заходами, спрямованими на боротьбу з корупцією та заходами, що її заохочують. Іноді – свідомо чи невідомо – одне може перетворитися на інше.

У першому кварталі 2023 року я представив перший звіт команди бізнес-омбудсмена за власною ініціативою про лавину блокування податкових накладних, яке вплинуло на близько 40% активних українських підприємств наприкінці 2022 року. Те, що мало сприйматися як сміливий удар по тіньовій економіці України з боку Міністерства фінансів і Державної податкової служби, насправді регулятивним утиском позбавило тисячі компаній обігових коштів, поставило їх на межі катастрофи та спричинило потік сотень скарг до нас. У той же час ми почали чути розповіді – спочатку незадокументовані – про те, як посередники пропонують розблокувати призупинені податкові кредити за відсоток або два «зверху». У квітні 2023 року Національне антикорупційне бюро України

оприлюднило документальні та відеодокази вимагання хабарів. Мораль цієї історії: адміністративне закручування гайок радше «годує», а не зменшує корупцію.

Яке рішення цієї проблеми? Наш звіт, більш стислий на відміну від попередніх, містить 10 загальних і 20 технічних рекомендацій, щоб зробити систему моніторингу ПДВ правильно функціонуючою та прозорою, повернувши її до автоматизованого режиму роботи та скоротивши можливості ручного втручання.

Завдяки підтримці всіх п'яти бізнес-асоціацій, що входять до складу Наглядової Ради РБО і позитивній реакції голови податкового комітету Верховної Ради, у нас є всі підстави сподіватися, що багато рекомендацій нашого звіту буде виконано. Але оскільки надія – це не діло, у наступному кварталі ми будемо активно відстежувати та наполягати на подальших діях, використовуючи для цього як професійні форуми, так і засоби масової інформації, з метою просування ідеї розумного, керованого ризиками та передбачуваного дотримання податкового законодавства.

Окрім цього системного податкового імпульсу, ми також колективно розмірковували на тему своїх внутрішніх процедур та відшліфовували деякі онлайн-форми в нашій системі управління кейсами. Ідея полягає в тому, щоб вивільнити час та інтелектуальний ресурс для того, що, як ми вважаємо, буде наступним важливим завданням для РБО у найближчому майбутньому: надання як превентивної, так і реактивної підтримки для національної відбудови, яка вже почалася та по-справжньому набере обертів після Перемоги.

1

Огляд I кварталу 2023 року

1.1 Формат роботи

Велика війна триває, але із нею Рада бізнес-омбудсмена лише посилює темпи своєї роботи.

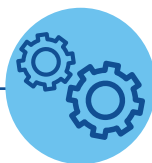
Наша мета

допомагати українським підприємцям долати прояви недобросовісної поведінки з боку державних органів; надати максимум підтримки бізнесу в межах свого мандату, аби допомогти компаніям ефективно протидіяти викликам у країні, яка щоденно протистоїть російському агресору.

Ключові напрямки роботи:

Розв'язання індивідуальних скарг бізнесу щодо порушення законних прав підприємців держорганами

Вирішення системних проблем бізнесу шляхом надання рекомендацій, консультування Уряду

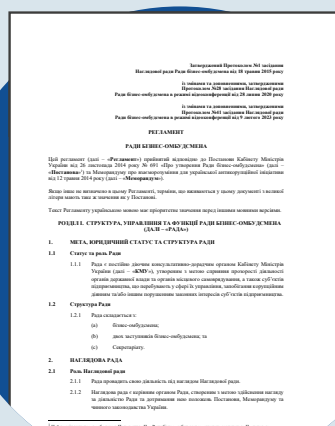
Взаємодія зі стейкхолдерами у побудові та втіленні планів й ініціатив з відновлення

Формат роботи:

Команда установи на чолі з бізнес-омбудсменом продовжує працювати у гібридному форматі та регулярно тримає контакт завдяки регулярним онлайн та офлайн зустрічам.

Оптимізація робочих процесів

Перезавантаживши електронну систему обробки скарг, наприкінці 2022 року Рада повністю повернулася у формат традиційних розслідувань. Відтак, протягом звітного кварталу (січень-березень) 2023 року установа функціонує відповідно до норм Регламенту.

У лютому 2023 року Наглядова Рада РБО ухвалила [оновлений текст Регламенту](#), яким удосконалила організацію роботи установи. Враховуючи досвід минулого воєнного року, це стало необхідним кроком на шляху до подальшої оптимізації діяльності та удосконалення як послуг, так і комунікації установи із скаржниками.

Діджиталізація

Ми продовжуємо активно втілювати принцип діджиталізації у своїй роботі.

Скаргу до РБО можна подати лише в електронному форматі через форму на вебсайті. Скасовується потреба подання звернення у паперовому вигляді.

Спрощено порядок взаємодії та надання зворотного зв'язку зі скаржником.

Оновлено контактний номер РБО:
+380 99 237 37 37.

1.2 Ключові показники роботи

У січні-березні

328 скарг отримано

136

справ закрито

85

розгляд триває

Прямий фінансовий ефект

у звітному кварталі склав

376

млн. грн.

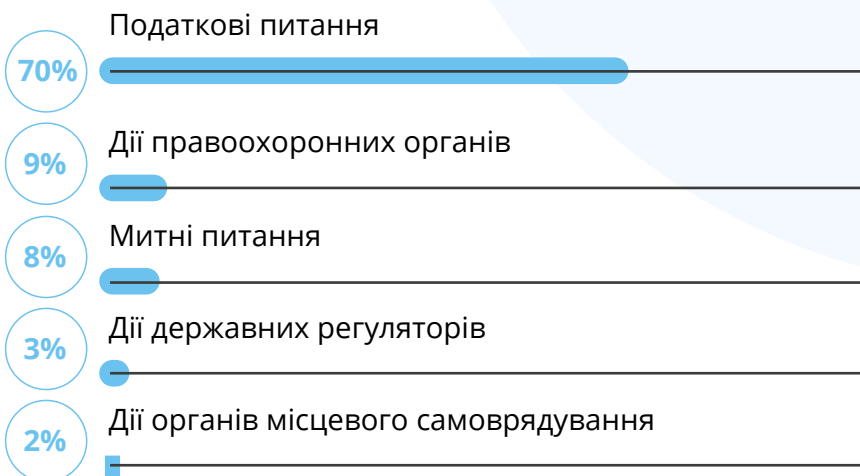
Загальна сума фінансового ефекту сягнула

25 млрд. грн.

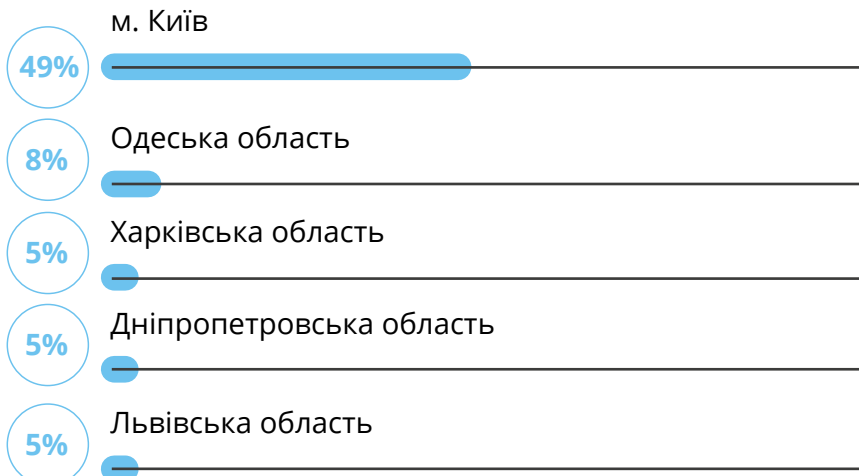
91%

індивідуальних рекомендацій, наданих РБО державним органам, вже виконано (кумулятивно з II кв. 2015 по I кв. 2023 рр.)

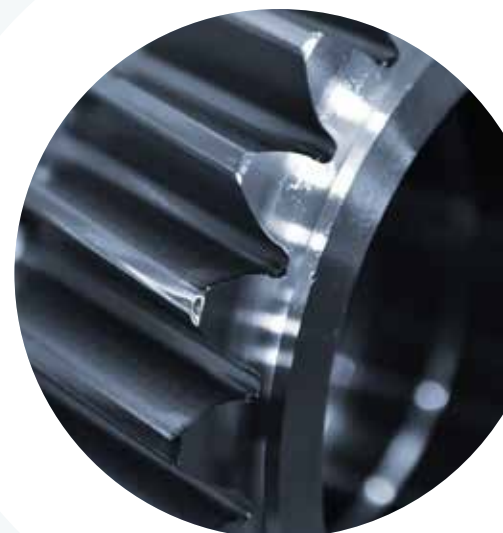
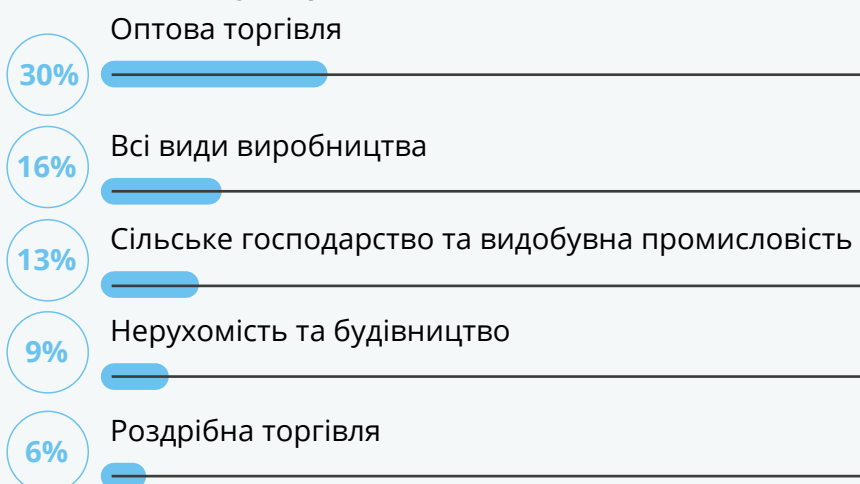
ТОП-5 предметів звернень

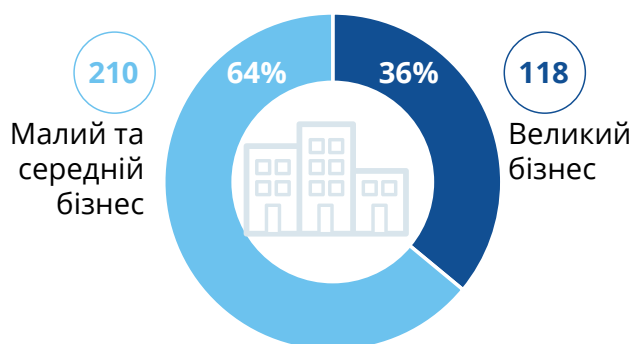
ТОП-5 найактивніших регіонів

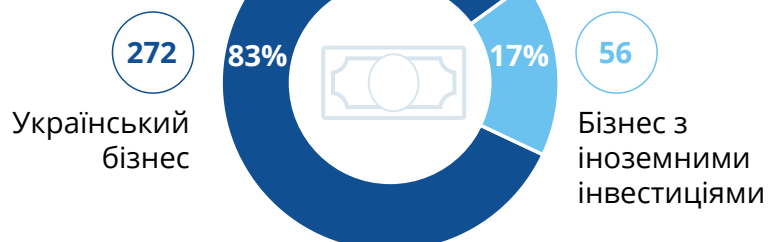
ТОП-5 індустрій

Розмір бізнесу

Походження капіталу

1.3 Тенденції скарг

Вперше за 12 місяців повномасштабного вторгнення РФ в Україну рейтинг скарг бізнесу до РБО став подібним до структури звернень мирних часів.

Залишивши еру Лінії підтримки (гелплайну) у минулому році та маючи справу суто з традиційними розслідуваннями у I кв. 2023 року, варто виділити наступні предмети найпоширеніших звернень до Ради:

Податкові питання

230

70%

- 80 Зупинка реєстрації податкових накладних
- 53 Невиконання судових рішень
- 42 Податкові перевірки
- 36 Включення в переліки ризикових платників податків
- 3 Електронне адміністрування ПДВ
- 2 Повернення ПДВ
- 1 Анулювання/відновлення/відмова у реєстрації платників ПДВ
- 13 Інші питання

Дії правоохоронних органів

31

10%

- 5 Національна поліція – процесуальні зловживання
- 2 Національна поліція – звинувачення у корупції
- 4 Національна поліція – бездіяльність
- 1 Національна поліція – інші питання
- 9 Органи Прокуратури – процесуальні зловживання
- 3 Органи Прокуратури – відкриття кримінального провадження
- 2 Органи Прокуратури – інші питання
- 2 Служба безпеки України – процесуальні зловживання
- 3 Бюро економічної безпеки
- 2 НАБУ

Митні питання

25

8%

- 10 Оцінка митної вартості
- 7 Митне оформлення (затримка/відмова)
- 1 Митні адміністративні провадження
- 7 Інші митні питання

Дії державних регуляторів

11

3%

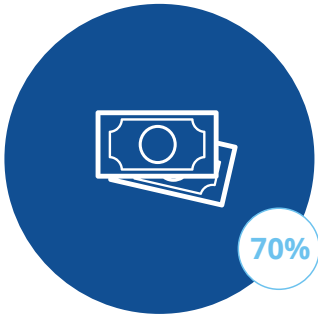
- 1 Антимонопольний комітет
- 10 Інші державні регулятори

Дії органів місцевого самоврядування

6

2%

- 1 Виділення земельних ділянок
- 5 Дії органів місцевого самоврядування – інші питання

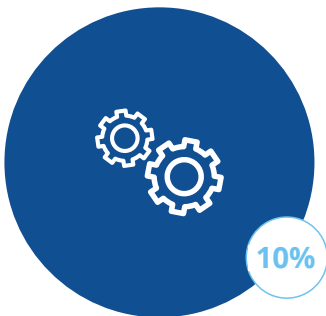
Податкові питання

Протягом січня-березня 2023 року податкові питання бізнесу продовжили тримати лідерство серед усіх скарг компаній до РБО. Кількість звернень з податкової тематики лишилась на рівні 70% - аналогічний показник супроводжував наші рейтинги у IV кв. 2022 року (хоча в абсолютних цифрах ми побачили зростання кількості податкових скарг з 217 у IV кв. 2022 р. до 230 у I кв. 2023 р.).

З огляду на порушення в роботі електронної системи адміністрування ПДВ, і як наслідок безпрецедентну в період воєнного стану, зокрема у другому півріччі минулого року, хвилю скарг з питань блокування податкових накладних, включення в переліки ризикових платників, і зокрема невиконання судових рішень щодо реєстрації накладних, бізнес-омбудсмен взяв ситуацію під особистий контроль. РБО за власною ініціативою провела розслідування довкола проблем із функціонування СМКОР. Про його суть та результати читайте на [с.19 звіту](#).

Разом з цим, у першому кварталі ми мали справу з поодинокими скаргами компаній щодо можливості чи неможливості своєчасного виконання платником

податків свого податкового обов'язку. Чимало підприємців з регіонів, тимчасово окупованих або де велися бойові дії, втратили первинну документацію та шукають порозуміння із податковою. Також компанії, розташовані на деокупованих територіях, все ще не можуть скористатися податковими пільгами (мова йде про звільнення від сплати екологічного податку, податку на землю та орендної плати і податку на нерухомість, що були запроваджені ще навесні 2022 року) через відсутність переліку територій, де велися (ведуться) бойові дії. Законопроект, що має врегулювати питання такого переліку, парламент прийняв у квітні 2023 року, тож нині він очікує на підпис Президента.

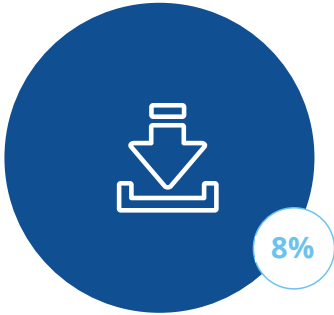

Дії правоохоронних органів

У звітному кварталі РБО отримала майже у два рази більше скарг щодо дій або бездіяльності правоохоронних органів (16 у IV кв. 2022 р. проти 33 у I кв. 2023 року). Їх загальна кількість склала 10% від усіх звернень. Мова йде про Національну поліцію, органи Прокуратури, Службу безпеки України, Національне антикорупційне бюро та Бюро економічної безпеки. Правда останнє так і не запрацювало на повну силу. Протягом січня-березня бізнес здебільшого повідомляв про випадки процесуальних зловживань і бездіяльності з боку Національної поліції та органів Прокуратури. Підприємці найчастіше просили Раду допомогти із

поверненням тимчасово вилученого майна або коштів в результаті обшуків.

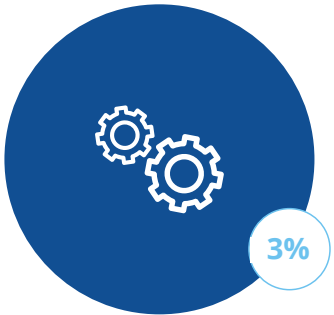
На практиці Рада неодноразово стикалася з тим, що за результатами податкових перевірок у випадку виявлення податкових правопорушень, кримінальні провадження відкривалися і розслідувалися в тому числі Нацполіцією, СБУ і навіть Державним бюро розслідувань. Ми очікуємо на перезавантаження Бюро економічної безпеки. Це дозволить реалізувати ідею розслідування економічних злочинів єдиним правоохоронним органом, який керуватиметься аналітичними інструментами замість силових методів у своїй роботі.

Митні питання

Багато місяців поспіль протягом дії воєнного стану Рада майже не отримувала скарг на митницю (що пояснюється звільненнями імпорту від оподаткування до 01.07.2023 року). Зрушення ми відчули наприкінці 2022 року, коли у четвертому кварталі до РБО надійшло 6 скарг бізнесу щодо митних відносин. Вже на початку 2023 року у січні-березні ми можемо констатувати, що кількість звернень на митницю суттєво збільшилась. Митний блок у загальній структурі звернень

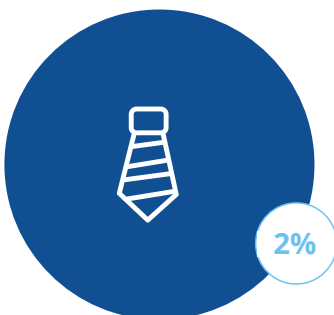
до Ради сягнув 8% (хоча в минулі роки складав біля 4%), а це, зважаючи на серйозні наслідки як для бізнесу, так і самої економіки вказує на небезпечні тенденції саме тоді, коли кожна експортна на імпортна операція має значення для воюючої держави. Оцінка митної вартості, а також затримка або відмова під час митного оформлення, лишаються болючою точкою у взаємодії бізнесу з митницею. І ці проблеми часом без втручання РБО самостійно вирішити важко.

Дії державних регуляторів

Рада отримала 11 скарг щодо дій державних регуляторів. Звернення компаній переважно стосувалися затримки із повернення сум бюджетного відшкодування ПДВ, коли підприємці мали складнощі із поверненням коштів Державною казначейською службою на свої рахунки. Серед іншого, підприємці повідомляли РБО про порушення розумних строків розгляду заяв

Міністерством економіки на продовження граничних строків розрахунків за операціями з імпорту товарів. Слід зауважити, що завдяки ефективній взаємодії Ради з Міністерством економіки з цього питання, поодинокі скарги щодо продовження граничних строків розрахунків були вирішені успішно.

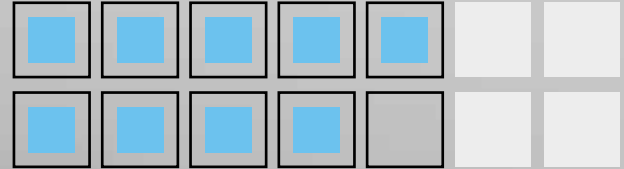
Дії органів місцевого самоврядування

Найменше у I кварталі бізнес скаржився на органи місцевого самоврядування – Рада отримала лише 6 скарг з цього приводу.

1.3 Часові межі попереднього розгляду скарг

У першому кварталі
2023 року попередній
розгляд скарг в
середньому тривав

9 робочих
днів

Нам вдалося вкластися у норматив
нашого Регламенту —

10 робочих
днів,

незважаючи
на триваючу війну.

1.4 Кількість проведених розглядів та причини залишення скарг без руху

У I кв. 2023 року з 328 скарг РБО провела 160 розслідувань, що складає майже половину від загальної кількості отриманих скарг. 36 скарг лишилося на стадії попереднього розгляду. Рада відхилила 132 звернення через невідповідність критеріям скарг, передбачених Регламентом установи. Причинами такого зростання пропорції відхилень є як збільшений потік скарг від недобросовісного бізнесу, так і (в меншій мірі) випереджувальні дії держорганів, які полагоджують суть скарги ще до завершення нашого попереднього розгляду.

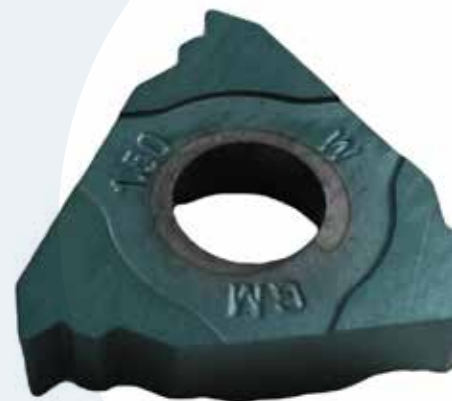
Основні причини відхилення скарг у I кв. 2023 року

Скарги, розгляд яких не відноситься до компетенції бізнес-омбудсмена	59
Скарги, що є предметом будь-якого судового провадження або арбітражного розгляду, або щодо якої було винесено судове, арбітражне або будь-яке інше подібне рішення	21
інші обставини, за яких бізнес-омбудсмен, виключно на свій власний розсуд, визначає, що розгляд скарги не є необхідним	14
На думку бізнес-омбудсмена, скаржник не виявив достатній рівень співпраці	8
Скарги у зв'язку із законністю та/або дійсністю будь-яких рішень, постанов та ухвал судів	7
У випадках, якщо релевантно, коли сторона, яка зазнала впливу Недобросовісної Поведінки не вичерпала принаймні одну інстанцію адміністративного оскарження, доступного такій стороні згідно із чинним законодавством та внутрішніми правилами сторони, щодо якої подана скарга	6
Якщо скаржник вимагає відкликання скарги, бізнес-омбудсмен повинен припинити її розгляд, окрім випадків, коли він вирішить продовжити розгляд відповідно до пункту 6.1.2 цього Регламенту	5
Розгляд бізнес-омбудсменом схожої справи триває або іншим чином провадиться	3
Скарга, яка подається повторно після прийняття рішення бізнес-омбудсменом про залишення її без руху	3
Скарги, що виникають в рамках господарських відносин між суб'єктами господарювання приватної форми власності	2

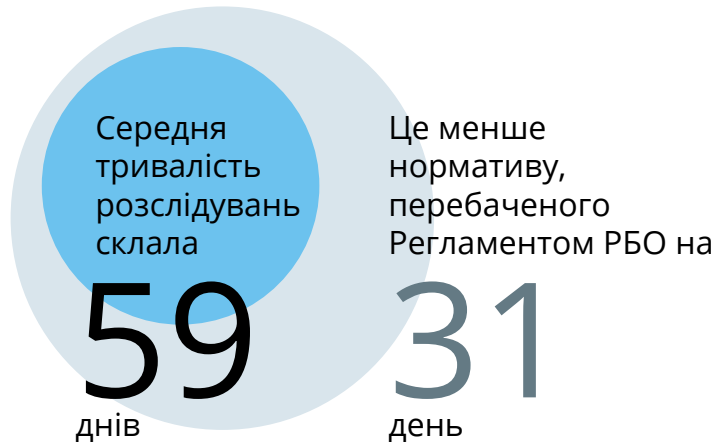

Висловлюємо вам щирі подяку за небайдужість та активну участь команди бізнес-омбудсмена у розгляді нашого спору з Дніпровською митницею. Саме завдяки вашому авторитету та активній позиції разом нам вдалося зробити майже неможливе – бути почутими з боку державного органу та домогтися скасування у адміністративному порядку рішень про коригування митної вартості.

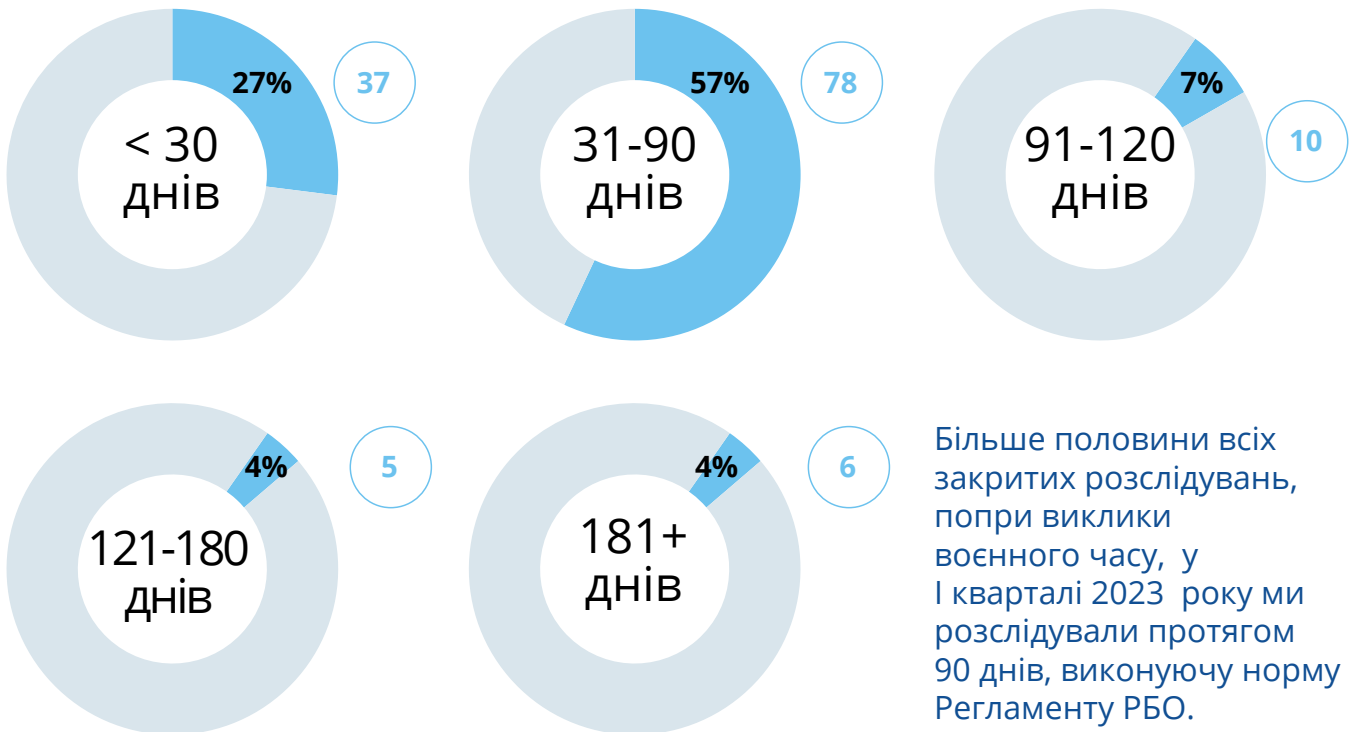
ТОВ «ДЕТ-ЮА»

1.5 Часові межі проведення розслідувань

Відсоток закритих справ по днях:

Висловлюємо всім співробітникам Ради бізнес-омбудсмена велику і щирю подяку за оперативність і допомогу у розв'язанні питання щодо неповернення помилково перерахованої суми податку. Бажаємо вашому колективу подальших успіхів, а всім нам великої перемоги.

ТОВ «Дніпро Лакі Стоун»

1.6 Державні органи, на які скаржилися найчастіше

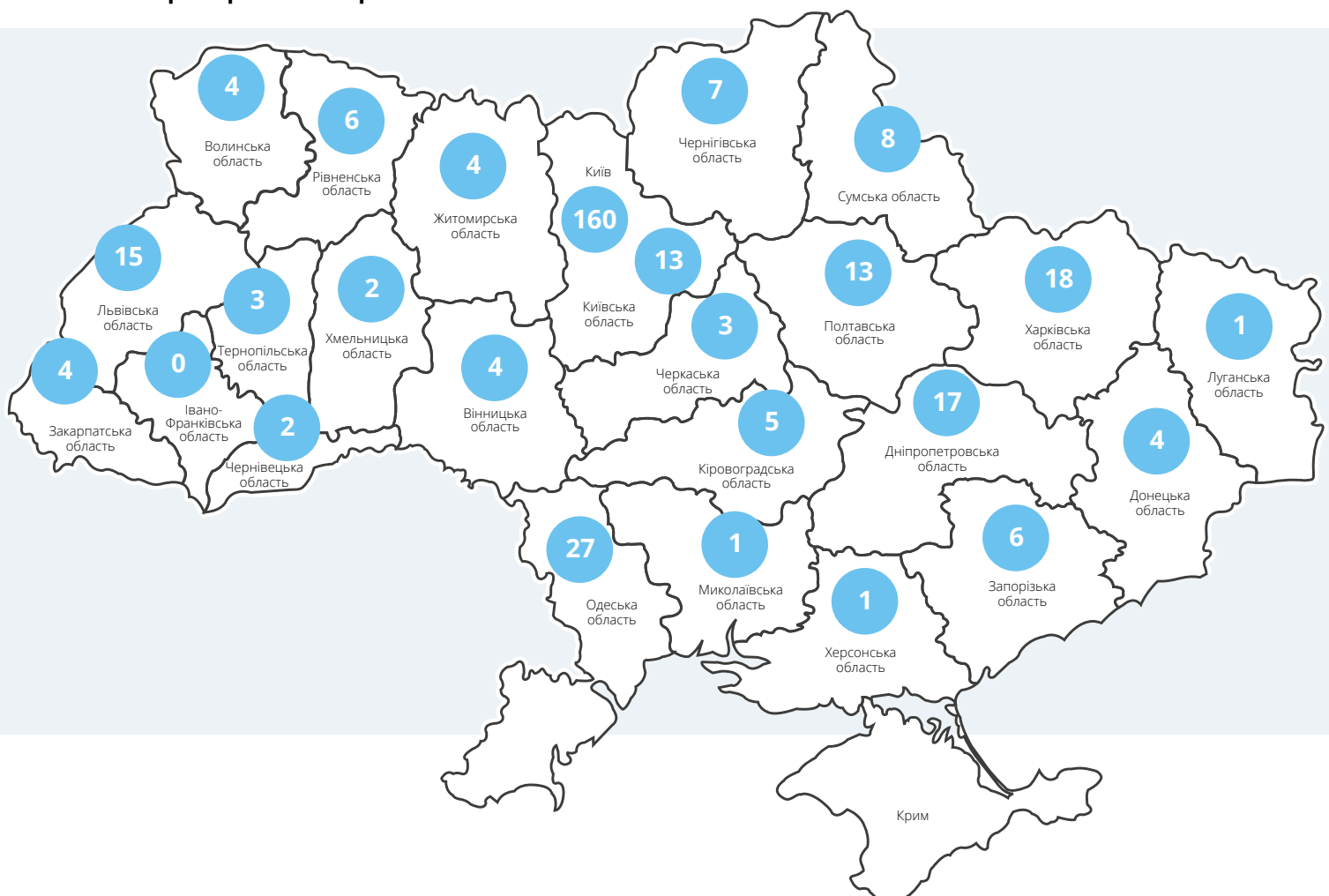
ТОП-10 державних органів, на які скаржились найчастіше

Зважаючи на те, що скарги компаній у I кв. 2023 року переважно стосувались податкових питань, саме Державна податкова служба очолила перелік державних органів, на який бізнес скаржився найчастіше (230 скарг). Слідом за ДПС, у рейтингу розташувались правоохоронці – органи Прокуратури та Національна поліція – 29 скарг – це корелюється з ТОП-5 предметів звернень звітного кварталу. Ми зафіксували, що нарікання на роботу Державної митної служби бізнес озвучив у 25 скаргах, а на місцеві органи влади – лише у 6 зверненнях.

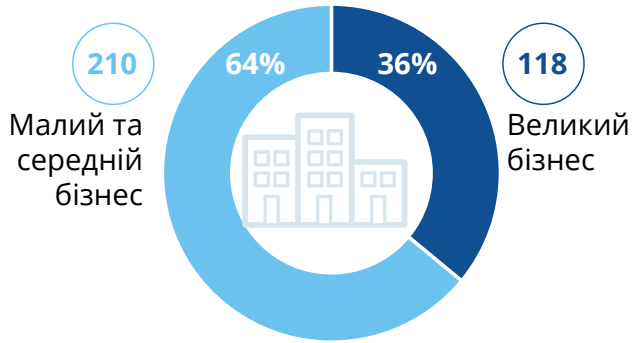
Державна податкова служба	230
Державна митна служба	25
Органи Прокуратури	14
Національна поліція	12
Органи місцевого самоврядування	6
Міністерство економіки	6
Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Президент України	4
Державні підприємства	3
Міністерство юстиції	3
Міністерство фінансів	3
Інше	3

1.7 Портрет скаржника

Географія скарг

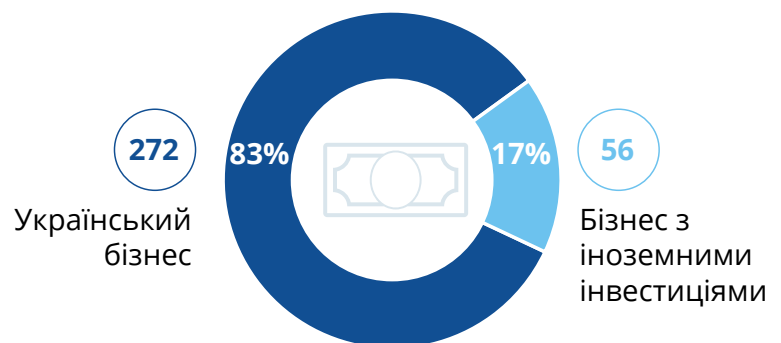
Розмір бізнесу

Традиційно більше половини скарг до Ради бізнес-омбудсмена подають саме представники малого та середнього бізнесу. Так, у I кв. 2023 року частка звернень від МСП склала 64% тоді, як великого бізнесу – 36%.

Походження капіталу

Найбільше до РБО скаржаться українські компанії – 83%. Частка скарг іноземного бізнесу зазвичай наближена до показника першого кварталу 2023 року – 17%.

Переживши перший рік повномасштабної війни РФ проти України ми побачили нечувану стійкість та рішучість українського бізнесу, зокрема МСП, працювати, волонтерити та втілювати ініціативи на підтримку Збройних сил України та населення.

Українське підприємництво є основою економіки країни та рушійною силою для її відновлення та відбудови від наслідків війни.

Процеси відбудови, попри щоденні загрози обстрілів, вже розпочалися, і Рада бізнес-омбудсмена готова простягнути українським підприємцям та новим інвесторам, в тому числі іноземним, руку допомоги, у разі зловживань з боку органів влади.

1.8 Виконання індивідуальних рекомендацій державними органами

	Рекомендації, що перебувають в процесі моніторингу	Рекомендації, виконані держорганами	Кількість рекомендацій, виданих держорганам
	з травня 2015 р. по I кв. 2023 року	з травня 2015 р. по I кв. 2023 року	з травня 2015 р. по I кв. 2023 року
Державна податкова служба, Податкова міліція, Державна митна служба	11	3303	3533
Національна поліція	6	213	261
Офіс Генерального прокурора	2	145	178
Міністерство юстиції	1	132	142
Органи місцевого самоврядування	4	115	157
Міністерство економіки	2	89	101
Служба безпеки України	0	62	65
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів	0	50	52
Міністерство аграрної політики та продовольства	0	40	45
Державні компанії	0	38	41
Міністерство розвитку громад та територій	1	37	40
Верховна Рада, Кабінет Міністрів та Президент України	1	30	36
Міністерство інфраструктури	1	25	31
Міністерство фінансів	1	23	30
Міністерство охорони здоров'я	0	14	17
Міністерство соціальної політики	0	12	13
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	0	6	6
Міністерство енергетики	0	12	13

	Рекомендації, що перебувають в процесі моніторингу	Рекомендації, виконані держорганами	Кількість рекомендацій, виданих держорганам
	з травня 2015 р. по I кв. 2023 року	з травня 2015 р. по I кв. 2023 року	з травня 2015 р. по I кв. 2023 року
Міністерство внутрішніх справ	1	11	11
Антимонопольний комітет	0	10	13
Державне бюро розслідувань	0	9	12
Комерційні та інші суди	0	9	10
Державна служба з надзвичайних ситуацій	0	8	8
НАБУ	1	4	4
Міністерство освіти і науки	0	4	7
Державні фонди	0	3	3
Комунальні служби	0	3	6
Національний банк	0	2	2
Державна регуляторна служба	0	2	5
Міністерство оборони	0	1	2
Міністерство цифрової трансформації	0	1	2
Державна прикордонна служба	0	1	1
Національна рада з питань телебачення і радіомовлення	0	1	1
Інше	1	11	15
Всього	33	4421	4858

З 2015 року державні органи виконали 91% індивідуальних рекомендацій РБО. На нашу думку, цей показник свідчить про поступові якісні зміни у державному управлінні та демонструє готовність державних органів до співпраці з Радою у вирішенні спірних питань підприємців.

2

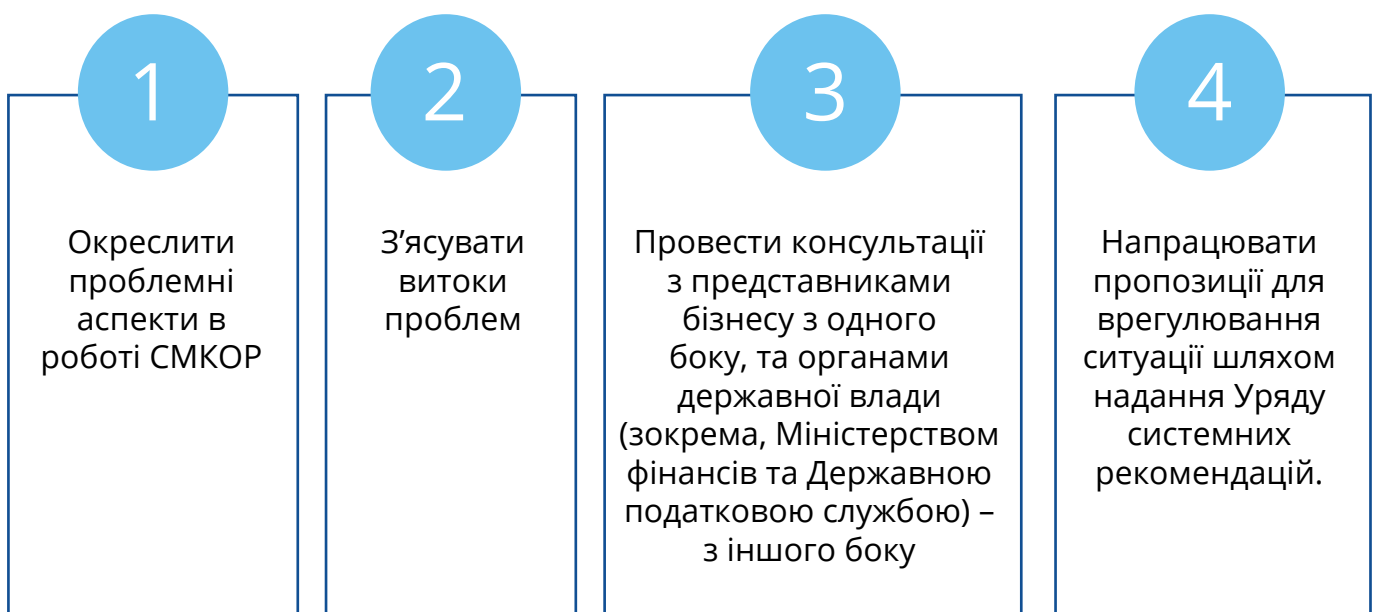
Розслідування за власною ініціативою щодо проблем із СМКОР та його результати

Відновлення роботи Системи автоматизованого моніторингу відповідності податкових накладних критеріям оцінки ступеня ризику (СМКОР) у травні 2022 року, на третій місяць повномасштабної війни, спровокувало зростання кількості випадків блокування податкових накладних, що в жовтні вже сягнуло аномальних показників.

У другому півріччі минулого року «податкові» скарги очолили рейтинг скарг до РБО, сягнувши 70% від усіх звернень. Стурбований безпрецедентністю блокувань податкових накладних бізнес, перед яким постала загроза повного зупинення господарської діяльності, громадськість та експертна спільнота потребували незалежної оцінки та реагування РБО на проблеми в системі електронного адміністрування ПДВ.

5 грудня 2022 року бізнес-омбудсмен ініціював перше в історії Ради розслідування за власною ініціативою, аби розібратись в ситуації.

Розслідування мало на меті:

В межах розслідування РБО провела тематичне опитування серед представників бізнесу, опрацювала офіційні дані, надані у відповідь на запит до ДПС України, проаналізувала близько 1,5 тис. справ щодо СМКОР, що були у провадженні Ради впродовж останніх чотирьох років та ініціювала діалог з представниками різних гілок влади стосовно необхідних законодавчих змін (зокрема, до Постанови № 1165).

Прес-захід «Осінь заблокованих накладних — які висновки для економічної весни? Результати власного розслідування РБО»

На початку березня 2023 року бізнес-омбудсмен Роман Ващук презентував результати власного розслідування проблем із СМКОР. Його підтримали представники провідних бізнес-асоціацій – Американська торговельна палата, Європейська Бізнес Асоціація, Торгово-промислова палата, Український союз промисловців та підприємців та Федерація роботодавців України – та експертна спільнота. Швидкою була й реакція голови комітету Верховної Ради з питань податкової та митної політики Данила Гетманцева на результати розслідування РБО, який підтримав висновки та рекомендації РБО.

За результатами власного розслідування РБО представила [звіт](#).

В ньому Рада виклала вичерпний аналіз проблем і викликів в системі СМКОР, презентувала ключові принципи, навколо яких має відбуватися «робота над помилками» та подальше функціонування системи, та надала державним органам системні рекомендації щодо того як врегулювати проблеми.

1. Ризикоорієнтованість.

Принципи СМКОР

4. Комунікація.

2. Передбачуваність.

5. Діджиталізація.

3. Пропорційність.

6. Бізнесорієнтованість.

Рекомендації, передані Міністерству фінансів (Мінфін) та Державній податковій службі (ДПС), на переконання Ради, мають покращити роботу СМКОР та зменшити негативні наслідки для добропорядного бізнесу.

Рада рекомендувала:

1. Запровадити справжню автоматизацію СМКОР та повернути критерій 1 ризиковості операції (включаючи коефіцієнт 1.5) в рамки реальної ризикоорієнтованості.
2. Проводити ґрунтовний аналіз та прогнозування впливу змін, особливо - можливих негативних наслідків для бізнесу перед прийняттям будь-яких змін до порядків реєстрації ПН/РК.
3. Встановити (не обов'язково на нормативному рівні, але публічно) чіткі показники-запобіжники подібних за масовістю проблем із СМКОР. Мова йде про контроль інших органів влади (парламентський контроль Верховної Ради України, втручання Кабінету Міністрів України) для недопущення подібних ситуацій.
4. Забезпечити впровадження систематичних процедур перегляду правозастосування за результатами формування сталої судової практики з питань СМКОР, що безпосередньо вказує на повторювані порушення законодавства.
5. Забезпечити належне інформування підприємств щодо негативних рішень в межах функціонування СМКОР на якомога ранньому етапі.
6. Запровадити процедуру адміністративного оскарження рішень регіональних комісій щодо ризиковості та таблиць даних.
7. Запровадити інструменти для інформування платників про ризикових контрагентів (передбачити можливість для платників подавати електронний запит щодо контрагентів).
8. Створити в СМКОР додатковий показник «ΣСумнівні операції», який буде обраховуватися як сума ПДВ за сумнівними, на думку податкової, операціями платника. Такий крок дозволить розмежовувати наслідки для бізнесу залежно від сумнівів податкового органу та контролювати пропорційність і тривалість їх існування.
9. Запровадити прозорі та ефективні процедури виходу з переліку ризикових платників.
10. Забезпечити доступність платникам інформації про ключові показники, що можуть опосередковано впливати на прийняття негативного рішення стосовно них.

Моніторинг впровадження рекомендацій

Одразу після публікації звіту і отримання первинної реакції державних органів та суспільства бізнес-омбудсмен розпочав моніторинг імплементації наданих рекомендацій. Рада вже провела низку зустрічей з ДПС, Мінфіном, Верховною Радою щодо уточнення механізму впровадження змін. Наприкінці березня 2023 року на сайті ДПС опублікувала зміни до Постанови № 1165 щодо окремих рекомендацій РБО зі звіту — додаткові коментарі з цього приводу ми надали під час окремої зустрічі.

РБО здійснюватиме публічний моніторинг впровадження рекомендацій щодо СМКОР та діалог з відповідними державними органами для поліпшення регулювання в сфері адміністрування ПДВ. Рада ділитиметься прогресом щодо зрушень у ситуації у наступних звітах.

Приклади закритих розслідувань

У цьому розділі можна ознайомитися зі справами, які РБО успішно розв'язала.

Митниця скасувала рішення про некоректність коду УКТЗЕД товару

Митниця скасувала рішення про некоректність коду УКТЗЕД товару

Оператор логістичних послуг імпортував для замовника подовжувач для гусеничного крану. Під час митного оформлення Дніпровська митниця встановила нібито некоректність коду УКТЗЕД — вона змінила його на інший, що передбачало збільшення митних платежів.

Цікаво, що під час декларування товару, компанія надала митниці необхідний перелік документів та мала попередню історію розмитнень за заявленим кодом.

РБО підтримала позицію скаржника та у зверненні до Державної митної служби України (ДМС) просила розглянути його аргументи щодо класифікації товару.

В результаті ДМС скасувала класифікаційне рішення Дніпровської митниці та погодилась з раніше визначеним компанією кодом УКТЗЕД імпортованого подовжувача для крана.

ДПС перерахувала помилково сплачений податок на погашення боргу

Будівельна компанія з Дніпра помилково сплатила єдиний податок за четвертий квартал 2021 року на суму 20300 грн в бюджет міста Мелітополя замість Дніпра. Підприємство тричі подавало до ГУ ДПС у Запорізькій області заяви про повернення помилково сплачених коштів, а також просило перерахувати кошти для погашення податкового боргу на рахунок ГУ ДПС Дніпропетровській області. Проте всі зусилля не мали результату.

Під час розслідування скарги РБО звернулась до ГУ ДПС у Запорізькій області та просила належно розглянути заяви підприємства. Відповідно до норм Податкового кодексу України (ПКУ) податковий орган має зреагувати на заяву скаржника та здійснити повернення або перерахувати кошти на коректний рахунок.

Після втручання Ради податкова перерахувала 20300 грн. на рахунок ГУ ДПС Дніпропетровській області, і таким чином погасила податковий борг компанії, що виник через помилку.

ДПС врахувала таблицю даних виробника зварювальних дротів

Виробник зварювальних дротів поскаржився до Ради бізнес-омбудсмена через те, що податкова почала масово блокувати накладні підприємства. Щоб зарадити проблемі, підприємство декілька разів подавало таблицю даних платника податків, проте податковий орган щоразу відмовляв у її врахуванні.

Ще до повномасштабного вторгнення РФ компанія експортувала продукцію до Росії та Білорусі. Попри відсутність цього фактору як формальної підстави для неврахування таблиці даних, саме наявність розрахункових операцій з контрагентами у країнах-агресорах стало причиною масового блокування податкових накладних підприємства.

РБО винесла скаргу на розгляд Експертної групи з Державною податковою службою України (ДПС України). Під час засідання Експертної групи вдалося з'ясувати якої саме інформації не вистачало для врахування таблиці даних компанії. В результаті скаржник заново подав таблицю даних, і вона була врахована.

Компанія підтвердила митну вартість імпортованого товару

ТОВ «ДЕТ ЮА» звернулось до Ради бізнес-омбудсмена через те, що Дніпровська митниця відкоригувала митну вартість імпортованих гумових рукавів.

Перша партія товару була оформлена без зауважень, проте щодо другої партії у митниці виникли питання. Митний орган відмовив визнати заявлену митну вартість товару, нібито оскільки компанія не надала всіх документів, зокрема щодо додаткових витрат на транспортування товару та переклад сертифікату якості українською мовою.

Під час розслідування скарги Рада встановила, що компанія надала митниці повний перелік документів на підтвердження витрат щодо транспортування товарів та інші документи, необхідні для визначення митної вартості. РБО були незрозумілі причини коригування митної вартості гумових рукавів, першу партію яких митники оформили без жодних зауважень. Рада просила Державну митну службу України неупереджено розглянути скаргу компанії. В результаті аргументи ТОВ «ДЕТ ЮА» були враховані, і підприємству вдалося в повній мірі підтвердити заявлену митну вартість імпортованих гумових рукавів.

Більше не «ризиковий» виробник шин

Податкова внесла відомого міжнародного виробника шин до переліку ризикових платників. Зокрема, компанія повідомила Раді про зупинку великої кількості розрахунків коригування.

Під час розслідування Рада з'ясувала, що рішення щодо ризиковості платника містили лише загальні твердження та не деталізували конкретних причин. Примітно, компанія вдало оскаржила податкові рішення, проте її ризиковий статус не змінювався.

РБО винесла скаргу на розгляд Експертної групи з ДПС України — в результаті податкова погодилася з нерозумністю рішення щодо ризиковості платника. Після того, як підприємство подало податковій запитувані документи, його було виключено з переліку.

ДПС скасувала штраф на суму 1,3 млн. грн. за несвоєчасне подання накладних

В ході перевірки податкова нарахувала постачальнику електроенергії та природного газу штраф на сумі 1,3 млн. грн. за нібито порушення строків реєстрації податкових накладних.

Згідно з Податковим кодексом, підприємство мало подати накладні на реєстрацію не пізніше 15 липня 2022 року, що скаржник і зробив. Проте податкова зафіксувала порушення строку на один день.

Рада дійшла висновку, що претензії ДПС стосовно порушення строків реєстрації накладних є необґрунтованими. Відповідно до усталеної судової практики у спорах щодо обрахунку процедурних строків, 15 липня 2022 року повинно включатися в дозволений строк реєстрації податкових накладних, складених з 1 лютого по 31 травня 2022 року.

ДПС дослухалась до аргументів Ради та скасувала штраф у сумі 1,3 млн. грн. за несвоєчасне подання накладних. Проте скарга задоволена лише на 70%, решту питань підприємство вирішуватиме у суді.

Будівельна компанія повернула 167 тис. грн. помилково стягнутого штрафу

Державна служба з питань праці (Держпраці) оштрафувала будівельну компанію на суму у майже 167 тис. грн. за порушення трудового законодавства, зокрема не нарахування індексації зарплат співробітникам.

Підприємство успішно оскаржило постанову про накладення штрафу у суді. Попри це, Виконавча служба встигла примусово стягнути кошти на користь державного бюджету. Самостійно повернути гроші в компанії не виходило.

Опрацювавши скаргу компанії, РБО провела комунікацію з Державним казначейством України, Виконавчою службою та Міністерством юстиції України.

Після втручання РБО Міністерство юстиції ініціювало службову перевірку довкола дій регіональної Виконавчої служби. В результаті Виконавча служба повернула помилково стягнуті 167 тис. грн.

Прокуратура повернула компанії вилучені комп'ютери

Дистриб'ютор м'ясної продукції поскаржився до Ради бізнес-омбудсмена на тиск та неповернення майна з боку Дніпропетровської обласної прокуратури.

Компанія повідомила, що нібито через ухилення від сплати податків правоохоронці відкрили проти підприємства два кримінальних провадження. Вони провели в офісі компанії обшуки та вилучили комп'ютерну техніку і документи. Попри ухвалу суду, тимчасово вилучене майно правоохоронці не повертали, компанія вимушено призупинила свою роботу.

РБО винесла скаргу на розгляд Експертної групи з Офісом Генерального прокурора та просила невідкладно повернути вилучене майно підприємству. В результаті обласна прокуратура виконала судові рішення та в повному обсязі повернула підприємству тимчасово вилучені комп'ютери.

Без наркотиків у складі — експертизу товару нарешті завершено

Київська митниця зупинила імпортований компанією барвник-концентрат під час митного оформлення. Відомо, що компанія більш ніж 15 років ввозила від офіційного виробника з Німеччини барвник-концентрат. Цю сировину підприємство використовувало у виробництві комплектуючих для засобів захисту ЗСУ. Втім, митники поставили під сумнів код УКТ ЗЕД товару, зазначений в декларації, зокрема склад товару через ймовірну наявність у ньому наркотичних речовин. Була призначена експертиза зразків товару, яка затягнулася на тривалий термін. І товар більше місяця пробув на митному складі.

Вивчивши скаргу компанії, Рада бізнес-омбудсмена звернулась до керівництва Державної митної служби України та рекомендувала пришвидшити експертизу. Через тиждень після звернення до головної митниці Київська митниця завершила дослідження зразків товару. В результаті товар успішно пройшов митне оформлення.

4

Системні рекомендації РБО для покращення інвестиційного клімату України і прискореного відновлення

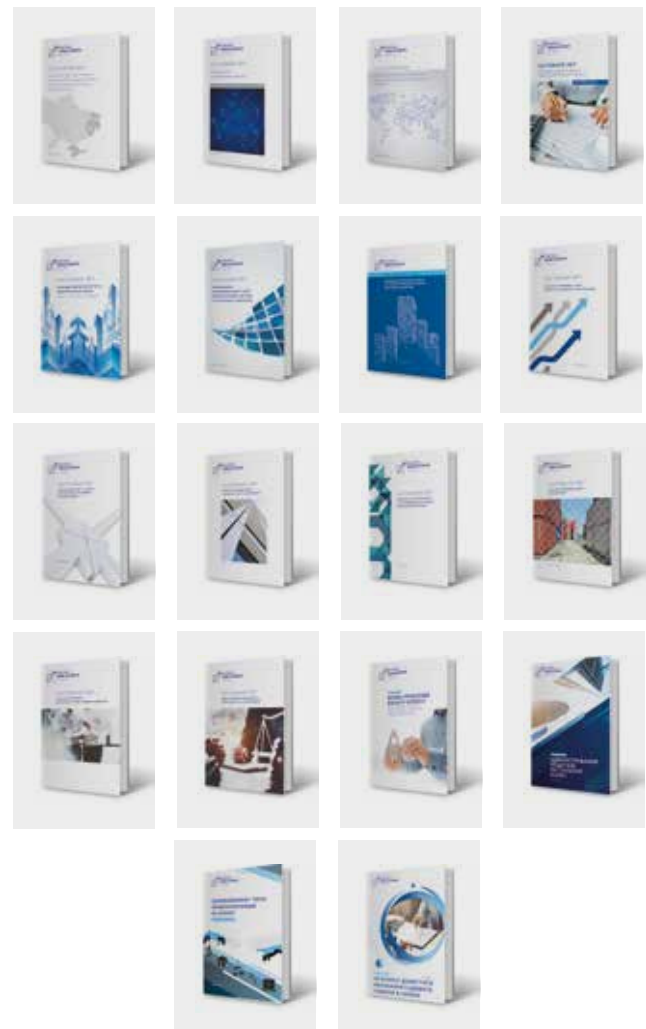
Повномасштабне вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 року суттєво вплинуло на державу, її населення та економіку. Попри щоденні атаки та тривалі бойові дії на сході та півдні країни протягом всього минулого року, Україна встояла. І незважаючи на всі складнощі воєнного часу, лише підтвердилась неминучість української перемоги над російським агресором, відновлення державних кордонів, деокупація всіх тимчасово захоплених територій, враховуючи частини Донецької, Луганської областей та Крим, а також відновлення від завданих руйнувань.

Від самого заснування Рада бізнес-омбудсмена підтримує Уряд України у впровадженні євроінтеграційних реформ та змін, спрямованих на покращення бізнес-клімату. З 2015 року РБО опублікувала 18 тематичних системних звітів, в яких видала рекомендації державним органам для усунення бар'єрів у сфері ведення бізнесу, зменшення тиску на підприємців з боку державних органів, при цьому враховуючи необхідність адаптації українського законодавства до права ЄС.

Однієї миті війна змінила пріоритети функціонування держави, в тому числі у впровадженні системних рекомендацій РБО. Разом з цим, виникла об'єктивна потреба удосконалити наші пропозиції з огляду на сучасні воєнні умови роботи, як урядовців, так і самого бізнесу.

На початку 2023 року РБО сформувала перелік рекомендацій Уряду України, що мають стати основою для відродження звільненої від окупантів України.

РБО радить Уряду зосередитись на впливі на інвестиційний клімат через політику зменшення витрат/вартості ведення бізнесу, усунення ризиків і бар'єрів для конкуренції.

Ми наголошуємо, нагальним сьогодні є впровадження наступних змін:

1. Потрібні **докорінні зміни фіскальної політики та податкового адміністрування** держави^{1, 2}, зокрема з урахуванням (1) передбачення впливу регуляторних ініціатив на всіх платників податків; (2) збільшення поінформованості платників податків у всіх аспектах (інформація про: регуляторні зміни; конкретні претензії до таких платників та ключові показники; ризиковість контрагентів) до прийняття рішення негативного характеру; (3) запровадження проміжних етапів перед застосуванням негативних наслідків до платників, активнішого залучення бізнесу до врегулювання спірної ситуації; (4) запровадження адміністративного оскарження тих рішень, які наразі неможливо оскаржити в такому порядку.
2. Маючи на увазі, що Державна податкова і Державна митна служби програють у судах 90-95% справ щодо каральних заходів супроти бізнесу, треба забезпечити впровадження **процедур перегляду правозастосовчої практики державних органів за результатами формування судової практики** з окремих категорій справ або норм права, що безпосередньо вказує на системні порушення законодавства державним органом^{3, 4, 5, 6}.
3. Взагалі у всіх сферах законотворчих і регуляторних змін **запровадити попередній ґрунтовний аналіз та прогнозування** на підставі фактичних даних можливих **негативних наслідків нормативних змін** для бізнесу.⁷ Необхідно зокрема розраховувати орієнтовну кількість підприємств, яких торкнуться зміни; грошові чи часові витрати бізнесу на врегулювання таких наслідків. Перевірка Державною регуляторною службою України на предмет відповідності принципам ризикоорієнтованості та пропорційності має бути не формальною, а заснованою на бізнес реаліях.
4. Митна сфера⁸ вимагає **оптимізації процедур для зменшення корупційних ризиків на кордоні**, зокрема: (1) **перенесення контролю митної вартості** зі стадії митного оформлення **на пост-аудит** як однієї з основних форм митного контролю; (2) централізованого **оприлюднення рішення щодо митної класифікації товарів** (як це робиться в ЄС), включаючи рішення податкових органів по документальних перевірках та судові рішення у справах стосовно правильності класифікації⁹.

¹ Системний звіт «Адміністрування податків, які сплачує бізнес»

² Системний звіт «Великі проблеми малого бізнесу»

³ Системний звіт «Адміністрування податків, які сплачує бізнес»

⁴ Системний звіт «Актуальні проблеми бізнесу у митній сфері»

⁵ Системний звіт «Як бізнесу домогтися виконання судового рішення в Україні»

⁶ Системний звіт «Проблемні питання регулювання зовнішньо-економічної діяльності в Україні»

⁷ Системний звіт «Контроль за контролерами: стан впровадження реформи контролюючих органів»

⁸ Системний звіт «Актуальні проблеми бізнесу у митній сфері»

⁹ Системний звіт «Проблемні питання регулювання зовнішньо-економічної діяльності в Україні»

5. **Усунути перешкоди у приєднанні бізнесу до електричних мереж**, зокрема шляхом , (1) удосконалення використання інституту сервітуту при відведенні земельних ділянок для будівництва і введення в експлуатацію електромереж; (2) координації органів влади стосовно нових та існуючих планів забудови територій, для забезпечення земельних ділянок зовнішніми електричними мережами до звернення замовника; (3) забезпечення раціональних та прозорих процедур підключення (спрощення, оптимізація процедур); (4) запровадження зрозумілого ціноутворення, наприклад, через інструменти стимулюючого тарифоутворення (RAB-регулювання) для всіх постачальників, які на нього ще не перейшли.
6. Допомогти бізнесу бути поінформованим, **забезпечити доступ до необхідних джерел інформації**^{12, 13}, зокрема, доцільно **оприлюднювати статус виконання загальнодоступних рішень суду; рішення суб'єктів регулювання, прийнятих за наслідками розгляду скарг бізнесу; результати судового оскарження таких рішень та інше.**
7. **Розширити можливості із використання бізнесом міжнародного потенціалу для відновлення країни**, зокрема шляхом (1) розробки сприятливої **нормативно-правової бази для залучення бізнесом іноземних фахівців** з урахуванням міжнародних стандартів та європейських практик; (2) створення мережі підтримки, покликаної розширити присутність бізнесу за кордоном^{14, 15}.
8. **Покращити правове середовище** та створити нові можливості для роботи бізнесу¹⁶ через: (1) **скасування мораторіїв**, що гальмують реформи державних підприємств, приватизацію та примусове виконання судових рішень; (2) **пропорційності при застосуванні каральних/ обмежувальних заходів** впливу до бізнесу (зважаючи на співвідношення негативних наслідків поведінки бізнесу з наслідками застосування до нього відповідної санкції).
9. Правоохоронна сфера¹⁷ вимагає **захисту від зловживань поряд із забезпеченням поінформованості учасників кримінальних проваджень**, зокрема шляхом (1) своєчасного і обов'язкового внесення інформації в Єдиний реєстр досудових розслідувань (ЄРДР); (2) більш сучасної електронної форми доступу сторін до інформації про кримінальне провадження; (3) своєчасного повернення вилучених оригіналів

¹⁰ Системний звіт «Підключення до електропостачання»

¹¹ Системний звіт «Природні монополісти vs. конкурентний бізнес: шляхи поліпшення співпраці»

¹² Системний звіт «Великі проблеми малого бізнесу»

¹³ Системний звіт «Адміністрування податків, які сплачує бізнес»

¹⁴ Системний звіт «Актуальні проблеми для бізнесу у сфері трудових відносин»

¹⁵ Системний звіт «Великі проблеми малого бізнесу»

¹⁶ Системний звіт «Як бізнесу домогтися виконання судового рішення в Україні»

¹⁷ Системний звіт «Зловживання і тиск правоохоронців на бізнес»

документів та іншого майна, яке не містить слідів злочину; (4) обмеження зловживання стороною обвинувачення експертизами; (5) права сторони захисту самостійно клопотати про продовження строків досудового розслідування; (6) забезпечення безперешкодної передачі матеріалів кримінальних проваджень від одного органу досудового розслідування до іншого.

10. **Антимонопольна сфера**¹⁸ вимагає посилення інституційної спроможності та політичної незалежності Антимонопольного комітету України (АМКУ) шляхом доопрацювання та прийняття існуючих законопроектів, які розкривають існуючий інституційний потенціал АМКУ. Додатково необхідно більше визначеності в питанні строків розслідувань про порушення економічної конкуренції.

¹⁸ Системний звіт «Виклики та проблеми у сфері захисту та контролю за конкуренцією»

Висловлюємо свою повагу і вдячність команді Ради бізнес-омбудсмена за оперативну, професійну та дієву роботу у розгляді нашої скарги на бездіяльність Державної податкової служби щодо протиправного та тривалого невиконання рішення суду. Завдяки допомозі РБО Державна податкова служба виконала рішення суду та зареєструвала накладні на суму 308 тис. грн.

ТОВ «ДСМ-Агро»

Хочемо висловити особливу вдячність Раді бізнес-омбудсмена. Під час розгляду нашої скарги інспекторка РБО виконувала свою роботу уважно, оперативно і на найвищому професійному рівні. Постійно відчувалася підтримка, людяність і бажання якнайшвидше нам допомогти, аби подолати проблему безпідставного блокування податкових накладних, відновити нормальну господарську діяльність в цей дуже складний для нашої країни час.

ФОП, що займається ветеринарною справою

5

Стратегування діяльності РБО

У звітному кварталі продовжився процес стратегування майбутньої діяльності РБО, що ми розпочали після початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

Виклики, з якими стикнулася країна під час війни, зокрема й наша установа, вимагають приведення активностей РБО у відповідність до потреб бізнес-клімату, що буде розвиватися паралельно з відновленням України від наслідків воєнних дій та подальшою інтеграцією до Європейського Союзу.

Рада прагне підвищити ефективність своєї роботи, серед іншого завдяки посиленню діджиталізації та оптимізації внутрішніх процедур та операційних процесів. РБО має на меті й надалі поліпшувати результативність у вирішенні проблем підприємців у стосунках з державними органами. Тож задля цього опрацьовує свіжі ідеї та вивчає досвід попередніх років, аби окреслити нові напрямки своєї діяльності.

Після двох стратегічних вправ, що установа мала внутрішньо та за участі членів Наглядової Ради минулого року, у березні 2023 року ми знову зібрались у форматі стратегічної сесії.

Під час стратегічної сесії команда РБО приділила увагу питанням інституційного позиціонування РБО та вдосконаленню її інструментарію у захисті законних прав бізнесу перед державою.

Ми провели ретроспективний аналіз «воєнного досвіду» РБО після 24 лютого 2022 року та виділили аспекти, розвиток яких дозволить у майбутньому додати сталості установі, спростити внутрішні процеси та упорядкувати її роль у повоєнному відновленні.

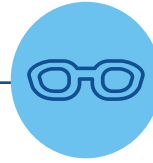
Ми визначили наступні пріоритети для подальшої роботи:

Посилення співпраці РБО з державними органами у форматі Експертних груп

Поглиблення співпраці з державними органами в регіонах для вирішення скарг місцевих компаній

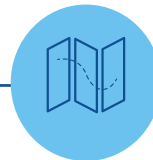
Ініціювання розслідувань системних проблем бізнесу за власною ініціативою

Активне просування послуг Ради та її ролі на рівні всіх стейкхолдерів

Подальша діджиталізація внутрішніх процедур та процесів

Розвиток освітньо-просвітницького напрямку (превентивні заходи для підтримки бізнесу – дорожні карти, інструкції, вебінари)

6

Співпраця зі стейкхолдерами

6.1 Експертні групи з державними органами

	Кількість проведених засідань	Кількість розглянутих кейсів
Державна податкова служба України	3	183
Головне управління ДПС у м. Києві	3	27
Головне управління ДПС у Київській області	3	6
Державна митна служба	1	6
Офіс Генерального прокурора	1	13
Служба безпеки України	1	1

У I кв. 2023 року РБО поглибила взаємодію з державними органами на регіональному рівні. Інспектори Ради регулярно спілкуються з представниками регіональних управлінь ДПС України (у Львівській, Чернігівській, Одеській та інших областях) через комунікаційні платформи, запроваджені для поліпшення взаємодії платників із податковою.

Рада підтримує дію комунікаційних платформ ДПС, завдяки яким вдається ефективніше вирішувати податкові скарги бізнесу, а також демонструє відкритість податкового органу перед платниками.

Водночас РБО поглибила співпрацю із обласними прокуратурами, з якими обговорює окремі кейси підприємців із правоохоронної тематики. У звітному кварталі РБО зустрілась з Волинською, Дніпропетровською та Київською обласною прокуратурами.

6.2 Меморандуми про партнерство з державними органами

Перший квартал 2023 року для Ради бізнес-омбудсмена відзначився як оновленням старих зв'язків з державними органами та посиленням взаємодії з ними, так і налагодженням діалогу із новими стейкхолдерами, що стали частиною архітектури відбудови України.

Меморандум з Агентством відновлення

Рада бізнес-омбудсмена підписала Меморандум про партнерство та співробітництво з новоутвореним Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України (Агентство відновлення).

Агентство відновлення, що очолив Мустафа Найєм, було започатковане у січні 2023 року рішенням Уряду України на базі Держагентства інфраструктурних проєктів та Держагентства автомобільних доріг. Установа має на меті реалізувати інфраструктурні проєкти з відбудови.

Меморандум РБО із Агентством відновлення – це крок в напрямку консолідації зусиль установ у забезпеченні прозорого залучення бізнесу до реалізації проєктів відбудови інфраструктури, що зазнала руйнувань внаслідок повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

В межах Меморандуму установи співпрацюватимуть в реалізації державної політики в сфері впровадження заходів для післявоєнної відбудови української

інфраструктури. А як медіатор у стосунках бізнесу з державою Рада допомагатиме учасникам відбудови протидіяти можливим зловживанням з боку державних органів та сприятиме поліпшенню умов залучення бізнесу у проєкти відновлення.

Меморандум з НАЗК

Рада бізнес-омбудсмена оновила Меморандум про партнерство та співробітництво з Національним агентством з питань запобігання корупції (НАЗК).

З огляду на нові реалії, в яких Україна щодня виборює право на незалежне існування, боротьба з корупцією залишається головним завданням не лише на шляху до подальшої інтеграції та вступу України до Європейського Союзу, а й ефективної відбудови від наслідків повномасштабної агресії РФ.

Голова НАЗК Олександр Новіков та бізнес-омбудсмен Роман Ващук домовились

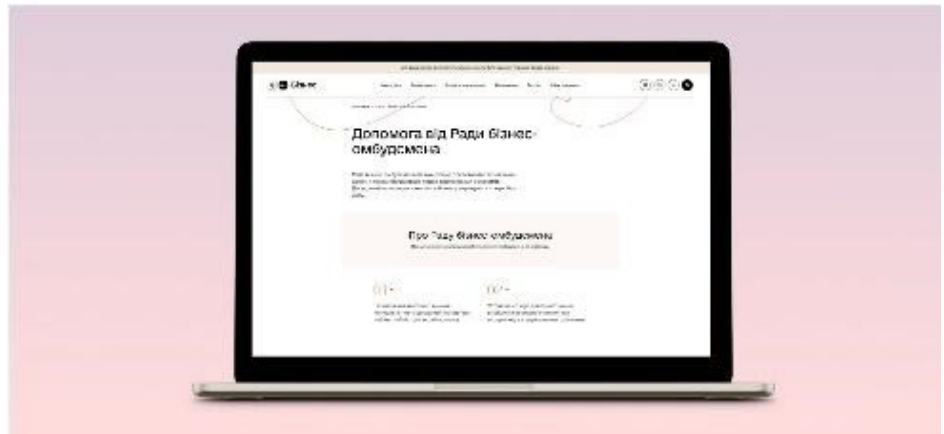
посилити співпрацю у запобіганні недобросовісній поведінці державних органів по відношенню до приватного сектору. Співпраця установ сприятиме зменшенню випадків зловживань та тиску на бізнес, що є мотором працюючої економіки та повоєнного відновлення. В межах Меморандуму Рада щопівроку надаватиме НАЗК інформацію про найбільш поширені корупційні практики у взаємодії бізнесу з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та державними компаніями.

6.3 Співпраця з національним проектом Дія.Бізнес

У I кв. 2023 року Рада бізнес-омбудсмена зміцнила партнерство з національним проектом Дія.Бізнес. На порталі Дія.Бізнес з'явився інформаційний розділ «Допомога від Ради бізнес-омбудсмена».

[Подивитись сторінку](#)

В розділі підприємці можуть знайти інформацію про:

- Раду бізнес-омбудсмена та її організацію
- Напрямки роботи установи
- Форму подання скарги
- Приклади успішних розслідувань у мирні і воєнні часи
- Брошури та ґайди із корисними порадами для бізнесу
- Відповіді на поширені питання щодо діяльності РБО

6.4 Лекція студентам Запорізького національного університету

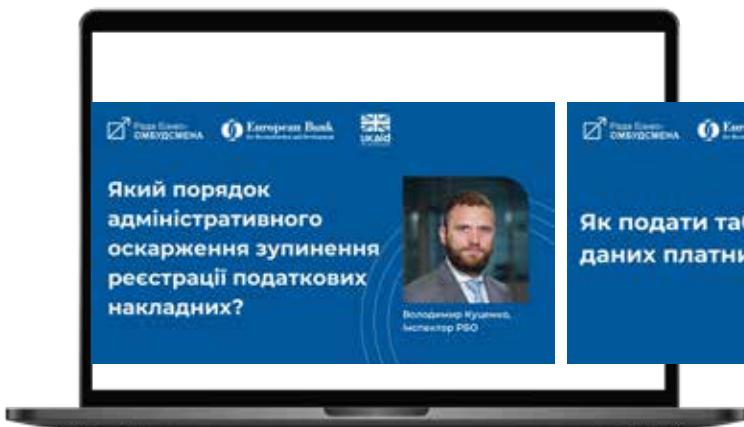

Як широко відомо, Рада бізнес-омбудсмена є новітнім елементом врядування, який успішно втілюється в Україні вже восьмий рік. Саме історія, еволюція і різні моделі застосування цього інституту стали предметом окремої лекції «Інститут омбудсмена як інтегральна частина сучасної моделі належного врядування», яку підготувала і прочитала Тетяна Коротка, к.е.н. заступниця бізнес-омбудсмена, за запрошенням Запорізького національного університету.

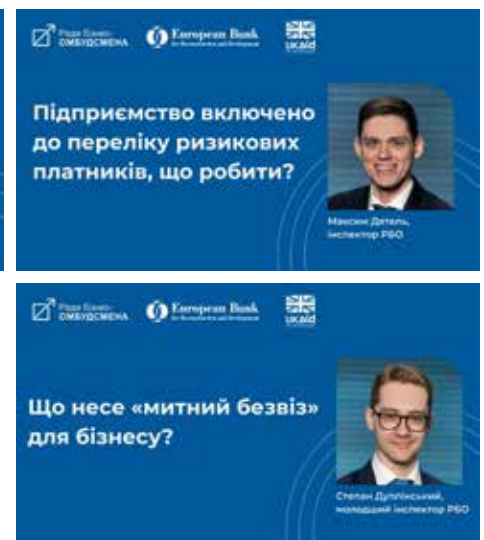
Предметом її лекції стали питання історії створення, еволюція моделей і сучасне функціонування Ради бізнес-омбудсмена в Україні. Враховуючи, що в зустрічі взяли участь студенти юридичного, економічного і соціологічного факультетів, то і питання стосувались різних аспектів теорії інституту омбудсмена та практики роботи РБО.

Підвищення обізнаності майбутніх фахівців щодо кращих стандартів врядування, європейського законодавства та сучасної практики є важливою складовою не тільки швидкого відновлення, але і гармонійної інтеграції України до Європейського Союзу.

6.5 Комунікаційна платформа ЄБРР для малого та середнього бізнесу

З кінця 2022 року Рада бізнес-омбудсмена активно долучилась до наповнення комунікаційної платформи ЄБРР для малого і середнього бізнесу.

«Керівництво для МСП» – ініціатива ЄБРР, що була започаткована у 2021 році, на підтримку українських підприємців у складні часи. Платформа набула нового значення для бізнесу із початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Зокрема, інформація, що пропонується підприємцям на платформі, спрямована на підтримку новоспечених бізнесів, аби ті краще орієнтувалися у законодавстві та розуміли особливості ведення підприємницької діяльності під час війни.

Матеріали з порадами Ради бізнес-омбудсмена, підготовлені її фахівцями, регулярно публікуються на платформі МСП з січня 2023 року. У I кварталі 2023 року вийшло 4 таких матеріали.

6.6 Ініціативи відновлення: Коаліція миру (The Peace Coalition)

Ставши учасницею Коаліції миру (The Peace Coalition), Рада бізнес-омбудсмена продовжує щотижня брати участь у зустрічах з ключовими стейкхолдерами ініціативи.

Рада бізнес-омбудсмена долучена до розробки **Проекту з відновлення селища Андріївка**, над реалізацією якого працює нині Коаліція миру. Представники Ради діляться зі стейкхолдерами досвідом у налагодженні контактів з урядовими організаціями та органами місцевого самоврядування, консультують з практичних питань щодо впровадження Проекту, а також щодо проблем із розмінування селища.

Разом з Пілотним проектом з відбудови селища Андріївка, аналогічний проєкт

буде втілений у відновленні селища Козаровичі в Київській області – це одні з містечок, що зазнали істотних руйнувань під час збройної агресії рф.

На початку 2023 року відбулася презентація Проекту з відновлення селищ Андріївка і Козаровичі Київської області уряду Канади. У заході взяв участь бізнес-омбудсмен України – він висловив готовність надалі консультувати та сприяти ефективному впровадженню Проекту. Наразі Проєкт очікує на погодження фінансування.

7

Зв'язки з громадськістю

7.1 Чат у Телеграм

Рада бізнес-омбудсмена докладає зусиль, аби зробити комунікацію зі своїми скаржниками максимально доступною та гнучкою. Ми врахували досвід минулих воєнних місяців, зокрема в період дії Лінії підтримки (гелплайн) та підтримуємо важливість оперативно реагувати на запити підприємців.

Тож у I кв. 2023 року РБО вирішила вийти на новий майданчик взаємодії із поточними та потенційними скаржниками.

Телеграм чат працює за новим контактним номером Ради бізнес-омбудсмена **+380 99 237 37 37**.

Ми відповідаємо у чаті в будні з 9:00 по 18:00.

Запуск чату у Телеграм

У березні ми запустили чат для спілкування в Телеграм. В чаті підприємці можуть звернутись до Ради у разі можливих запитань стосовно подання звернення, уточнення інформації щодо розгляду скарги, а також залишити запит до відповідального інспектора.

7.2 Календар подій

09.01.2023

Онлайн-засідання
Урядового комітету з питань національної безпеки і оборони та правоохоронної діяльності (під головуванням Резнікова О. Ю.)

Організатор

Урядовий комітет з питань національної безпеки і оборони та правоохоронної діяльності

10.01.2023

Презентація: «Забезпечення економічної трансформації України: відновлення, відбудова та модернізація»

Організатор

Центр науки та міжнародних відносин ім. Белфери, Гарвардська школа Кеннеді

24.01.2023

Зустріч з Данилом Гетьманцевим, головою Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики

Організатор

Комітет Верховної Ради з питань фінансів, податкової та митної політики

25.01.2023

Конференція «ФОРСАЙТ для відновлення та розвитку українського експорту»

Організатор

GIZ у співпраці з Програмою розвитку ООН

26.01.2023

Зустріч з керівником Державної митної служби України

Організатор

Державна митна служба України

26.01.2023

Зустріч з послом ЄС в Україні Матті Маасікасом

Організатор

Представництво ЄС в Україні

27.01.2023

Зустріч з Головою НАЗК Олександром Новіковим

Організатор

НАЗК

27.01.2023

Зустріч з Фондом державного майна України

Організатор

Фонд державного майна України

30.01.2023

Зустріч з Державною регуляторною службою України

Організатор

Державна регуляторна служба України

31.01.2023

Зустріч з Першим віцепрем'єр-міністром-Міністром економіки Юлією Свириденко

Організатор

Міністерство економіки України

31.01.2023

Захід Американської торговельної палати за участі посла США Бріджит Брінк і генерального директора DFC Скотта Нейтана

Організатор

Американська торговельна палата

02.02.2023

Зустріч з заступником голови Комітету ВРУ з питань економічного розвитку, народним депутатом Дмитром Кисилевським

Організатор

Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку

03.02.2023

Зустріч з головою Агентства відновлення Мустафою Найемом

Організатор

Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури (Агентство відновлення)

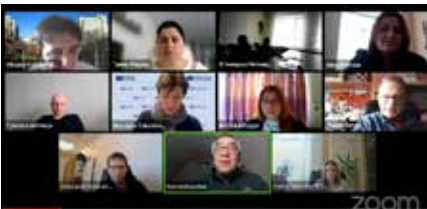
10.02.2023

Конференція «Відбудова України, відбудова світу»

Організатор

Український науковий інститут Гарвардського університету

20.02.2023

Презентація «Спрощення процедур торгівлі в Україні 2022: Митні процедури, проблеми та очікування під час війни»

Організатор

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

01.03.2023

Відповідальний бізнес – ресурс для національного супротиву

Організатор

Міжнародний інститут етики та проблем сучасності Українського Католицького Університету

02.03.2023

Online debate "Post-war Ukraine: embedding liberal democracy"

Організатор

Friends of Europe

08.03.2023

Зустріч з керівництвом АРМА

Організатор

Агентство з розшуку та менеджменту активів (АРМА)

08.03.2023

Зустріч з Центром економічної стратегії

Організатор

Центр економічної стратегії

08.03.2023

Зустріч з т.в.о НАБУ Гізо Углава

Організатор

Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)

09.03.2023

Зустріч РБО з керівництвом Державної митної служби України

Зустріч з керівництвом Державної митної служби України

Організатор

Державна митна служба України

20.03.2023

Засідання Тимчасової спеціальної комісії ВРУ з питань захисту прав інвесторів

Організатор

Тимчасова спеціальна комісія ВРУ з питань захисту прав інвесторів

20.03.2023

Зустріч з заступником Міністра економіки Олександром Грибаном та представниками Advantage Ukraine та проектом USAID «Конкурентноспроможна економіка»

Організатор

Міністерство економіки України

28.03.2023

Форум монетарної суверенності

Організатор

Польська економічна спілка

31.03.2023

EBRD & UKRAINE: Investing in Resilience, Recovery, Reconstruction. 2022 Review, 2023 Priorities and Projections

Організатор

ЄБРР

7.3 Взаємодія з медіа

Бізнес-омбудсмен та його команда відкрито співпрацюють з медіа, дають інтерв'ю, коментарі та пишуть публікації, аби привернути увагу громадськості до діяльності Ради бізнес-омбудсмена та проблем підприємців, що вона допомагає вирішувати. РБО ділиться власним поглядом на ситуацію, дає оцінку бізнес-клімату та поточним подіям з економічного життя країни.

У січні-березні 2023 року, ми з'явилися в таких медіа:

5

ЕСПРЕСО

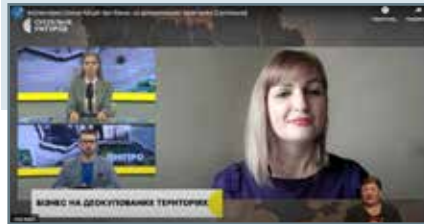
THE GLOBE AND MAIL

LVIV MEDIA

СУСПІЛЬНЕ УЖГОРОД

УКРАЇНСЬКЕ РАДІО

УКРІНФОРМ

Вокс Україна | ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ | громадське радіо

У власному дописі бізнес-омбудсмен окреслив проблему тиску правоохоронних органів на агрокомпанію «Risoil».

У звітному кварталі, про роботу РБО також писали наступні ЗМІ:

УКРИНФОРМ

Forbes

hromadske

ЦЕНЗОР.НЕТ

УНІАН

TEXTY.ORG.UA

Юридична Газета
ВСЬОУКРАЇНСЬКА ПРОФЕСІЙНА КРАЄВЕ ВИДАВАННЯ

ЮРИДИЧНА
ПРАКТИКА
ГЛАВНА УПРАВЛЮВАЧА АДВОКАТ

interfax

Мінфін

AgroPortal

10 березня 2023 року бізнес-омбудсмен Роман Ващук разом з представниками провідних бізнес-асоціацій, членами Наглядової Ради РБО, виступив з прес-брифінгом в Медіацентрі-Україна щодо результатів власного розслідування Ради проблем із системою адміністрування ПДВ.

The image features a light blue background with several overlapping circular shapes. A large white circle is partially visible on the left. A smaller, light blue circle is centered within it. A thick, dark blue arc is positioned on the right side, overlapping both the white and light blue circles. The text is centered within the light blue circle.

**Незалежно.
Конфіденційно.
Безкоштовно.**

www.boi.org.ua
[www.facebook.com/
BusinessOmbudsmanUkraine](https://www.facebook.com/BusinessOmbudsmanUkraine)